

A HTMT HÍREI

Rádióinterjú: Bárdi Nándor történész a vezérdemokrácia nemzetépítéséről

Hogyan szervezi közösségét a Nemzeti Együttműködés Rendszere a nemzeti hívószavakkal? Hogyan váltak a határon túli magyarok is a NER részévé? Bárdi Nándor történészt, az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézetének főmunkatársát a Szabad Európának a Nemzeti Együttműködés Rendszeréről szóló sorozata hetedik részében Kerényi György kérdezi. A podcast adása elérhető itt...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Románia schengeni övezeti csatlakozását kéri az Európai Bizottság

Egyebek mellett Románia, Bulgária, Horvátország és Ciprus csatlakozását kéri az Európai Bizottság a schengeni övezet reformját célzó stratégiában. Klaus Iohannis államfő is azt mondja, ez a csatlakozás Románia számára is kiemelt politikai célkitűzés, bár az egészségügyi válság miatt komolyan sérült a térség működőképessége...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Ezentúl a diákok is kiértékelhetik a tanárok munkáját

A tanügyminisztérium közzétette a módszertant, melynek alapján ezentúl a diákok kiértékelhetik a tanáraik munkáját. [...] Tavaly tavasszal el is készült egy kérdőív, azonban a tanügyi szakszervezet ezzel nem volt elégedett, így átdolgozták. A jelenlegi verzió többnyire pozitív állításokat tartalmaz a tanárok teljesítményét illetően. A diákok 16 témában pontozhatják majd az oktatóik munkáját egy 1-től 5-ig terjedő skálán. [...] A kiértékelő nyomtatvány két nyitott kérdést is feltesz, melyre a diákok szabadon válaszolhatnak, és kifejthetik, mivel nincsenek megelégedve...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Perre mehetnek a műanyag halotti koszorúk betiltása miatt

Június elsejétől tilos műanyagból vagy fémhuzal segítségével készült koszorúkat vinni a nagyváradi temetőbe – a közterület-fenntartó vállalat egy hete bejelentett rendelkezése országos botrányt kavart. A koszorúgyártó cégek attól tartanak, hogy a példa „ragadóssá válik”, ezért bíróságon készülnek megtámadni a rendeletet. A Körös-parti városban tetemes szemétdíjat kell fizetni a nem recikálható hulladék elszállításáért. Hasonló gondokat okoznak a természetes anyagból, de fémhuzalok segítségével készített koszorúk is, ezekből ugyanis nem készíthető komposzt, mivel a drót megakasztja a darálógépet. Hogy be se kerülhessen a temetőbe a tiltott „gyümölcs”, a nagyváradi piacokat is felügyelő vállalat az árusításukat is megtiltotta. Arra intette a cégeket, korszerűsítsék vállalkozásaikat, és álljanak át a természetes anyagokból készült koszorúk készítésére. A gyászolóknak azt javasolta, hogy vigyenek szeretteik sírjára kisebb biokoszorúkat, virágcsokrokat, vagy a koszorúra szánt pénzüsszeget adják a családnak, és üzenetben fejezzék ki részvétüket, melyeket külön pannókon jelentetne meg a vállalat...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

A Romániai Püspöki Konferencia a Batthyáneum ügyében: A tényeket nem lehet figyelmen kívül hagyni

A püspöki konferencia közleménye emlékeztet, a legfelsőbb bíróság 2021. május 25-én visszautasította a gyulafehérvári érsekség visszaszolgáltatási kérelmét, az érsekség pedig hétfőn bejelentette, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságához fordul. Ellentétben a legfelsőbb bíróság döntése kapcsán a sajtóban is hangoztatott véleményekkel, a nyilvánvaló történelmi tényeken nem lehet figyelmen kívül hagyni. Batthyány Ignác püspök, aki a könyvtárat alapította, a teljes örökséget az Erdélyi Római Katolikus Egyházra hagyta. A Batthyáneum könyvtárat a gyűjteményével együtt a kommunista román állam bezárta, 1950-ben jogtalanul államosította, és azóta a Román Nemzeti Könyvtár tulajdona” – húzza alá a közlemény...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

A Nagyváradi Filharmónia oldala egynyelvű lett, közeleg az összevonás

Utolsó bejegyzés – írja két nyelven a Nagyváradi Állami Filharmónia, a magyarul is megjelenő oldalt ugyanis a megyei tanács elnökének „embere” kiszervezte a filharmónia alól. „Azok akik továbbra is szeretnék követni a Nagyváradi Filharmónia tevékenységét, az új hivatalos oldalon tehetik meg. Jelen oldal továbbra is működni fog, archívumként, a 2012. február 18. – 2021. május 27. közötti időszak tevékenységét szemléltetve. Megköszönve eddigi érdeklődésüket, búcsúzik Önöktől, az oldal adminisztrátora” – jelent meg a régi oldalon szokásos módon két nyelven. Nemcsak a szabadelvű oldalt lötték le. Az intézmény belső konfliktusának a kétnyelvű kommunikáció is megitta a levét. [...] 50 színházigazgató szólítja fel nyílt levélben Ilie Bolojant

a Bihar Megyei Tanács elnökét, hogy hagyja békén a nagyváradi kulturális intézményeket...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)
[teljes cikk 2 >](#)

Riport: Visszatértek az iskolába, de depressziósak a diákok és fáradtak a tanárok

A járványhelyzet lelkiileg és fizikailag is megviselte az iskolai rendszer szereplőit, és miután a diákok fizikai jelenléttel visszatérhettek az oktatásba, eljött az ideje, hogy az iskolák szembenézzenek a kialakult problémákkal. Ennek apropóján pedig kolozsvári magyar iskolák igazgatóit kérdeztük, hogy ők milyen tapasztalattal zárták a hetet, mire számítanak és mire fogják tenni a hangsúlyt az elkövetkező időszakban...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Folyik a régészeti feltárás Szilágyperecsenben

A Szilágy megyei Szilágyperecsenben már több éve zajlanak feltáró, leletmentő ásatások a helyi önkormányzat jóvoltából, a Szilágy Megyei Történelmi és Szépművészeti Múzeum lelkes csapatának közreműködésével. Az elmúlt években előkerült a középkori templom lenyomata, kirajzolódott alaprajza, feltártak egy kettős sírt, nemrég pedig egy nemes sírjára bukkantak, akit a kor szokásaihoz híven fegyvereivel temettek el. Keresztes Tímea, a Szilágy Megyei Történelmi és Szépművészeti Múzeum fiatal régésze közel két éve az intézmény munkatársa, így immár második éve dolgozik a Zilahtól huszonkét kilométerre található szilágyperecseni ásatásokon. [...] Az idei év „nagy lelete” egy magasabb rangú személy sírja, akiről a sírmellékletek alapján lehet tudni, hogy katonáskodott – a holttest öltözete is erre utalt, illetve a mellé helyezett fegyverek is. [...] A régész szerint egyelőre csak az biztos, hogy a sír 16–17. századi (ezt a mellékletek alapján lehet megállapítani), ám a további vizsgálatokig bármi mást kijelenteni csupán spekuláció...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Zökkenőmentesen zajlott az idei online ETDK

Vasárnap zárult a 24. Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia. Az idei kiadásra több mint 200 pályamunka érkezett, melyből 95 az Országos Tudományos Diákköri Konferencián is képviselteti magát. Both Orsolya főszerző és Balog Mónika adminisztrációs koordinátor a háttérszervezéssel kapcsolatos részleteket és az idei esemény tapasztalatait osztották meg lapunkkal. [...] A nyitógálának már közel 2000-es nézettsége van, az aulában ennyi ember számára biztos nem tudunk volna helyet biztosítani” – mutatott rá Both Orsolya. Tudományterületenként átlagban 25-30 jelenlevőt számláltak, ami elmondásuk szerint magas részvételi aránynak számít, hiszen az élőben tartott előadásokra sokkal kevesebben tehetnék meg, hogy elmennek. [...] A 24. Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencián 210 dolgozatot mutattak be, 222 diák részvételével. Nemcsak a résztvevők számában, tudományterületekben is bővült az idei konferencia, elérve így a 28 tudományterületi kategóriát...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Műemlék is van a metróépítés végett Kolozsvárott lebontásra javasolt épületek között

Nyilvánosságra került a kolozsvári metró építési projektje keretében lebontásra javasolt épületek listája. A megvalósíthatósági tanulmányon dolgozó cégek 15 ingatlant jelöltek meg, amelyeket vélhetőleg kisajátítanak s lebontanak, hogy a metró megépülhessen. A javasolt jegyzékben egy B kategóriás műemlék épület is szerepel, a Mócok útja 54. szám alatt, a 18–19. század fordulóján épített lakóház. Virgil Pop műépítésszel, a területi műemlékvédelmi bizottság főtanácsosával a kisajátítási eljárás alapvető szempontjairól beszélgettünk...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Videó: Restaurálták, korszerűsítették a BBTE több mint százéves felvonóját

A napokban adták át a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) főépületében található, restaurált felvonót. A több mint százéves szerkezet és az elektromotor több ízben meghibásodott, így szükség volt a javítási munkálatok elvégzésére. Soós Anna, a felsőfokú oktatási intézmény rektor-helyettese a Szabadságnak elmondta: a szakcég által végzett munka 20 ezer euróba került. A restaurálók megőrizték a felvonófülke eredeti stílusát és formáját, a felvonó szerkezetét pedig kicserélték, hogy megfeleljen a jelenlegi szabványoknak” – részletezte Soós Anna, az MTA külső köztestületének tagja...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Riport: Szekeres Attila István heraldikus a jelkép-elismertetés hosszas folyamatáról

Immár nemcsak kérnek, hanem kapnak is új címereket a jelképhasználat terén „erősíteni” kívánó erdélyi önkormányzatok. Szekeres Attila István mezőmadarasi származású, elismert erdélyi heraldikust, az MTA külső köztestületének tagját arról kérdeztük, minek tudható be a címerek „reneszánsza”, hogyan lesz egy-egy kezdeményezésből a kormány által is elfogadott jelkép. [...] Ám a címerek világa összetettebb a látszatlánál, illetve az a folyamat is meglepően bonyolult, amíg egy település megkapja a fent említett jogot. [...] 2010 óta az országos heraldikai bizottság tagjai még az aludtjetet is megfűjják, nehogy megégessék magukat” – utalt arra Szekeres Attila István, hogy a bizottság fokozottan óvatossá vált, nehogy még egy, az illyefalvi címer esetéhez hasonló botrány törjön ki. [...] De vigyázni kell: a címer nem történelemlékönyv, nem földrajzi atlasz, nem nemzetiségi statisztika, nem kell mindent belezsúfolni...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Ősztől indul a művészeti egyetem és az ifjúsági iroda Sepsiszentgyörgyön

Egyelőre festő és szobrász szakokkal, összesen 30 hellyel indul a képzőművészeti egyetem Sepsiszentgyörgyön; az akkreditálást június közepére várják, felvételi szeptemberben lesz – jelentette be Vargha Fruzsina alpolgármester. Az új felsőoktatási intézmény a pécsi tudományegyetem művészeti kara és a Sapientia-egyetem együttműködésében rajtol. Székhelye egyelőre nincs. Az elképzelés az, hogy idővel az Arénával szemközt épülő egyetemi negyedbe költözik, addig pedig a városban keresnek számára helyet. Az ősszel induló képzőművészeti egyetem tanári karának egy része helybeli, illetve székelyföldi: a festészeti szakot Útő Gusztáv sepsiszentgyörgyi művész fogja irányítani, a szobrászatot a székelyudvarhelyi Berze Imre és a sepsiszentgyörgyi Péter Alpár. Kezdetben pécsi tanárok is oktatnak. [...] A több mint 1100 sepsiszentgyörgyi fiatal megkerdezésével lebonyolított „ifjúsági konzultációban” felvetett problémákra válaszul Ifjúsági Irodát nyit az önkormányzat, hogy az ott dolgozók gyors válaszokat és megoldásokat kínáljanak a hozzájuk forduló fiataloknak – jelentette be Vargha Fruzsina sepsiszentgyörgyi alpolgármester...”
Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Szakvélemények: Mit hozott felszínre a Covid-19 járvány? Erdélyi személyiségeket kérdeztünk

A pandémia elején szemléztünk egy összeállítást, amelyben amerikai értelmiségiek mondták el, mi várható társadalmilag-kulturálisan a világvárvány kapcsán. A pandémia 447-ik napján hasonló módon, különböző szakterületekben jártas embereket kértünk fel, hogy osszák meg velünk meglátásaikat, tapasztalataikat arról, hogy mit hozott a járvány. [...] Szabó Árpád Töhötöm, kulturális antropológus, néprajzkutató: A mindennapi reakciókból – szintén ennél a mentalitásbeli, mentalitástörténeti vonalnál maradván – két, összefüggő vonalat emelnék ki. Az egyik az egyszerű válaszok keresése. A másik a felelősség hártása. [...] Bíró Noémi, a társadalmi nemek kutatója: A járvány idején az iskolazárások és más szolgáltatások – például az alapvető egészségügyi ellátás – felfüggesztése miatt ezek a feladatkörök is a háttartásokra hárultak, és az ezzel járó pszichés teherrel együtt – nagyrészt még mindig a nőkre. [...] T. Szabó Csaba, történész, egyetemi oktató: Romániában egy magára valamit adó kutató évente néhány alkalommal külföldre utazott, kutatókönyvtárak nélkül lehetetlen projekteket vinni. Ez sajnos egy és fél éve nehézkes, a könyvtárak még mindig zárva...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Botár Edit báb- és díszletterveinek a kiállításán jártunk

A romániai magyar kultúrában mindig akad egy-egy fontos szereplő, aki nem illeszkedik sehova, akinek az életművében van valami atipikus. Minden bizonnyal ilyen Botár Edit (1930 – 2014) is, aki a második világháború utáni erdélyi művészetben meghatározót alkotott. Ennek a nem szokványos világnak az egyik szegmensébe nyújt bepillantást a Quadro Gallériában rendezett Apró világok kiállítás, ahol a Botár hagyatékból előkerült, több mint 50 báb- és díszlettervből mutatnak be egy válogatást: a tárlat rendkívüliségét fokozza, hogy a szervezők egy bábelőadással kiegészítve tették ezt. Botár báb- és díszlettervezői munkásságának hagyatékát az alkotó fia nem sokkal a pandémia kitörése előtt átadta Palocsay Kisó Katának, színművészeti egyetemi oktatónak, kutatónak, bábrendezőnek feldolgozásra, amit követően a magyarországi Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézetbe (OSZMI) fog kerülni. A feldolgozás mellett – katalógizálás, digitalizálás – amelyet Palocsay Kata, Kocsis Tünde és Jakabffy Tamás végzett el – egy portréfilm is készült „Botáranyuról”, ami a bábos munkásságát járja körül...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Interjú: A Mathias Corvinus Collegium erdélyi tevékenysége

Egyedülálló tehetséggondozás, speciális tudás, összetartó közösség és maradandó élmények. Ezt kínálja a diákoknak a Mathias Corvinus Collegium, azaz az MCC. Ebben az évben Erdély hét városában is kezdődik a jelentkezési időszak az ingyenes, iskola mellett végezhető képzésekre. A Fiatal Tehetségek Programjára augusztus 30-ig lehet jelentkezni, míg a Középiskolás Programra június 13-ig. A képzésekről és az MCC-ről Constantinovits Milánt, a Fiatal Tehetségek Program vezetőjét és Talpas Botondot, az MCC erdélyi fiókjának igazgatóját kérdeztük. [...] Constantinovits Milán: A Mathias Corvinus Collegium 1996-ban jött létre, 25 éve foglalkozik tehetséggondozással. Elsődleges célja, hogy látókörtágító és szemléletformáló kurzusokkal a kiemelkedő képességű diákokat támogassa határainkon innen és túl. Kezdetben egyetemi programmal volt jelen, aztán kiépült a középiskolai képzés, a legfrissebb program a fiatal tehetségeket célozza...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Jól szerepeltek a bernádysok a három fordulóban megszervezett Kárpát-medencei vetélkedőn

A Kárpát-medencei magyar diákokat átfogó vetélkedőt a tárnoki II. Rákóczi Ferenc Sportiskolai Általános Iskola hirdette meg, szervező partnerei: a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, a Magyar Nemzeti Múzeum és a Stiefel Eurocart Kft. A versenyre olyan 40 magyar feltaláló, 16 magyar tudós, 8 magyar felfedező életéből és munkásságából kellett készülniük a diákoknak, akik közül egyesek ritkán szerepelnek a tankönyvekben, ugyanakkor jelentősen hozzájárultak az egyetemes fejlődéshez. A versenyre a Dr. Bernády György Általános Iskolából kezdetben hat négyfős csapat nevezett be (7–8. osztályos diákok) dr. Kupán Edith kémia szakos tanárnő vezetésével. [...] Előadásokat is megtekinthettek a versenyzők, mint például Bolyai János élete az anekdoták és levéltörédek tükrében, vagy: Ki volt igazából Neumann János?...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Új igazgató és változások a Kisebbségi Kulturális Alapnál

A KKA jelenlegi igazgatója, Molnár Norbert nem száll újra versenybe az intézmény vezetéséért. A kulturális minisztérium által meghirdetett pályázatra három férfi és egy nő jelentkezett, közölte a tárca, de a neveket, megkeresésünk ellenére, nem hozták nyilvánosságra. [...] Az alap a 2017-es felállítása óta évente 7,6 millió euró közpénzt osztott szét a szlovákiai kisebbségek kultúrájának támogatására. Az intézmény leköszönő igazgatója lapunknak elmondta, a működésre évente további 400 ezer eurót fordítanak. A támogatási rendszer alapja, hogy az országban hivatalosan elismert 13 kisebbség mindegyikéhez valamilyen százalékarányban rendelik hozzá az alapon lévő pénzt. Így például a magyar nemzetiség az éves 7,6 millió euró 53 százalékát, a roma a 22,4 százalékát, de a bolgár és a horvát kisebbség például csak egy-egy százalékát kapja. [...] Molnár kiemelte, a KKA működését a Bél Mátyás Egyetem egyik elemzése a vizsgált közintézmények – így a minisztériumok, közhasznú alapok – között a legtranszparensbbnek ítélte...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Josephus Kutatóintézet nyílt a Selye János Egyetemen

Az egyedülálló kutatóintézet az SJE Református Teológiai Karának Ó-és Újszövetségi Tudományok Tanszékén még tavaly jött létre. Míg Nyugat-Európában és Amerikában nagy érdeklődés övezte Josephus Flavius személyét és munkásságát, Közép-Európa ehhez nem tudott csatlakozni – mostanáig. „Közép-Európában az elmúlt évtizedekben senki sem foglalkozott szervezett formában a Kr. u. 1. századi történetírónak a személyével és munkásságával. Míg nyugatabbra már a '70-es évektől kezdve hatalmas érdeklődés övezi a témát, a környéken sem platformja, sem kialakult rendszere nincs az ilyen jellegű kutatásoknak.” – meséli Kókai Nagy Viktor, a komáromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karának Ó-és Újszövetségi Tudományok Tanszékének habilitált docense, a kutatóintézet vezetője. Éppen ezért a Josephus Kutatóintézet küldetésének tekinti a régió kutatóinak megszólítását, konferenciák szervezését, valamint kiadványok, szerkesztését, kiadását a témában...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

Interjú: Hunčík Péter, pszichológus

A suhanckorra ritkán jellemző tudatossággal tervezte két ágon a jövőjét: atlétikában akart olimpiai bajnok lenni, egész életmenetében pedig pszichiáter. Lassan negyvenöt éve gyakorló orvos vagy, a második szakvizsgád óta pszichiáter. Közben röviden a Nap, a rendszerváltás lapjának első főszerkesztője voltál, utána Havel elnök tanácsadója. Voltál aktív konfliktuskutató, de a Fórum Intézet egyik alapítója is; a '90-es évek vége felé a Márai Sándor Alapítvány Európai Kommunikációs Tréningközpontjának vezetője. [...] Két ember harmonikus kapcsolatában a jó kommunikációs készségnek alapvető szerepe van. Így a magánéleti, akár a legintimebb emberi kapcsolatoktól kezdve egészen azok osztársadalmi szintjéig éppen a kommunikáció, a közléseink modora és minősége az, ami jóvá vagy rosszá teheti egymás iránti kapcsolódási viszonyainkat, a kötelékeinket. [...] Tudomásom szerint az emberi történelem első nemzedéke vagyunk, amelyik a fiatalabbaknak nem tudott mit mondani az ő jövőjükéről. Eddig az emberiség történelme, hatezer évre visszamenőleg, arról szólt, hogy az idősebbnek megvolt a tekintélye, mert okosabb és tapasztaltabb volt. Irányítani és óvni tudta a fiatalokat. Mindez mára megkopott, a modern kutyüvilágban kevés olyat tudunk mondani nekik, ami számukra értéket jelent. Most az öregek tanulnak a fiataloktól...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Újabb freskót találtak a zselízi templomban

A zselízi Szent Jakab-templomban pár héttel ezelőtt újabb, ezúttal Köpönyeges Mária freskórészletei kerültek elő. A szakemberek miután 2018-ban a templomban végzett falkutatások során rátaláltak Alexandriai Szent Katalin fülkefreskójára, illetve Szent Mihály és egy egyelőre ismeretlen püspök freskótorzójára, már nem is reméltek újabb sikereket...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Előadás: A Füleki Várról a losonci Nógrádi Könyvtárban

Egy hosszú pandémiás kényszerszünet után éled újjá a losonci Nógrádi Könyvtár kulturális tevékenysége. Nem mellékesen sikeresen befejeződött a könyvtár belső tereinek átépítése, melynek részeként megújult az szépirodalmi olvasóterem és elkészült egy előadói, közösségi terem is, amelyben bármikor lehet úgy rendezvényt tartani, hogy az nem korlátozza a könyvtár munkáját. A meghívott előadó Kasza Patrik a téma ismert tudója, hiszen akik már jártak a Füleki Várban idegenvezetőként találkozhattak vele...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Megújult Szobi József '48-as főhadnagy szódói emlékműve

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc a magyar történelem és az egyetemes magyar kultúra egyik legmeghatározóbb eseménye, ami legegységben szinten határozza meg a magyar nemzeti tudatot. Zselízen két emlékhely is található, ami a magyar szabadság kivívása előtt tiszteleg. Az egyik a kultúrház előtti oszlopkompozíció, a másik pedig az Orosházi Lajos bácsi által faragott

kopjafa a Hősök emlékkertjében. Van ugyanakkor Szódón (korábban önálló település, ma Zselíz városrésze) is egy emlékmű Szobi József főhadnagy tiszteletére, aki Buda ostromakor áldozta nemes életét hazájáért...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Népcsoporttanács képviselői találkozó: Bővítenék az oktatást a népcsoportok

A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület felsőöri székházában találkoztak május utolsó napján a népcsoporttanácsok képviselői. Az ülésen az oktatási jogok kiterjesztéséről tanácskoztak. A cél, hogy Ausztria összes tartományában az összes népcsoport nyelvén, fenntartható módon lehessen tanulni az óvodától az érettségiig. Napjainkban a hat elismert népcsoportból csak a karintiai szlovénoknak valamint a burgenlandi magyaroknak és horvátoknak van lehetőségük államilag finanszírozott két nyelvű oktatásban részesülni, hívta fel a figyelmet a tanácskozás utáni sajtóbeszélgetésen Martin Ivancsics, a horvát népcsoporttanács elnöke. A vezetők konferenciája szerint ez igazságtalan, ráadásul az élet már régen meghaladta a lehetőségeket: mind többen költöznek el Burgenlandból Bécsbe, Grácba vagy távolabbi nagyvárosokba. [...] A cél a burgenlandi modell meghonosítása lenne, ahol a népcsoport részarányától függetlenül 5 főtől tanulócsoporthoz, 12 jelentkezőtől pedig kétnyelvű iskolai osztály indítható. [...] A népcsoporttanácsok konferenciája, amely az egyes tanácsok elnökeit és elnökhelyetteseit tömöríti, a '90-es évek óta létezik, és különösen az elmúlt években elért eredmények bizonyítják a hatékonyságát...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Magyar tolmács a Felsőpulyai Női Tanácsadó Irodánál

Megkezdte munkáját egy magyar nyelvű tolmács is a Felsőpulyai Női Tanácsadó Irodánál. A szervezet fő célja, hogy a térségben élő nők számára, akik bármely oknál fogva nehéz helyzetbe kerültek, megbízható támaszt nyújtson. A felsőpulyai női tanácsadó központ kibővítette szolgáltatásainak körét: mostantól a tanácsadásokon tolmácsokat is biztosítanak magyar, horvát, román, szerb arab és bosnyák nyelven. Király Szilvia, magyar tolmács az új szolgáltatásról...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Rádióinterjú: „Új élet kezdődik” – Ben G. Fodor kiállítása

Incipit Vita Nova – Új élet kezdődik. Ez a címe a Burgenlandban élő magyar képzőművész, Ben G. Fodor új kiállításának, amely a bécsi Rauminhalt galériában nyílik május 28-án pénteken. A fotográfiákból, épület makettekkel és rajzokból álló gyűjtemény Ben Fodor 1999 és 2013 közötti munkáinak válogatása. Ben Gyula Fodor a kiállítás előzményeiről, inspirációiról: [...] A Magyarországról a '80-as évek elején emigrált művész sokáig nem nézett szembe múltjával, később azonban egyszerre kezdte foglalkoztatni a kommunizmus, a faszizmus és a kapitalizmus kritikája. Művészetében azt vizsgálja, „mit rontottunk el?” – azaz hogyan hiúsulnak meg az oly magasztos ideológiák a gyakorlatban...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

A Muravidék gazdasága 2020-ban

A Muravidék gazdaságára is rányomta a bélyegét a koronavírus-járvány, de nem okozott súlyos összeomlást. Az 1.833 cég több mint 16 ezer dolgozót foglalkoztatott és 82 millió euró tiszta nyereséget mutatott ki. A fizetések még mindig a szlovén lista alján vannak – áll az AJPES jelentésében. Fontos adat, hogy a járványintézkedések jellemezte üzleti év közepette a muravidéki gazdaság 5 százalékkal esett vissza, míg az előrejelzés 10 százalékos volt. A muravidéki gazdaság szilárdságára utal, hogy a 82 millió euró tiszta nyereség 10 százalékos visszaesést mutat, ami jobb eredmény az országos 38 százalékos visszaesésnél. A régióban nőtt az átlagfizetés, a bruttó összege tavaly 61 euróval több, azaz 1.598 euró volt. Ennek ellenére a 12 statisztikai régió között a muravidéki bérek a 11. helyen szerepelnek, mint ahogy a hozzáadott érték összege is. [...] Elemzés alá kerültek az önfoglalkoztatók és a szövetkezetek is...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Létrejön a Muravidék–Rábavidék Alap

A szlovén kormány a muravidéki magyar közösségnek, a magyar kormány pedig a rábavidéki szlovén közösségnek biztosít 5 millió euró támogatást a terület fejlesztésére. Az említett alap létrehozása még 2019 őszén, Orbán Viktor magyar és Marjan Šarec szlovén miniszterelnök budapesti találkozásánál vetődött fel. A megállapodásról elvileg már megegyezett a két kormány, így várhatóan a szlovén EU-elnökség idején ténylegesen meg is születik az alap...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Könyvbemutató: A krízistől a katarzisig

A KUD Apokalipsza kiadónál 2020-ban jelent meg szlovén nyelven a 20. század egyik kiemelkedő magyar filozófusának, Hamvas Bélának a „Krizologija” című kötete, melyet a Magyar Kulturális Intézet (MKI) online irodalmi estjén mutattak be. Az 1936 előtt született esszéekben megfogalmazott gondolatokról, a válságról és Hamvas Béláról Primož Repar filozófus, Gaál Gabriella műfordító és Janko Rožič építész beszélgetett. A szlovén nyelven tartott beszélgetést Sárossy Bence, az MKI kulturális titkára moderálta. A

„Krizologija” cím alatt megjelent publikáció hét esszét tartalmaz – ez egy válogatás, hiszen az írások magyar nyelven sosem jelentek meg ilyen formában, együtt egy könyvben...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

Kiállítás: Bíró Ilona képzőművész jelképes hazatérése

A Lendvai Zsinagógában május 28-án megnyílt Bíró Ilona (1920–1990) Lendván született képzőművész kiállítása, mellyel – a régió eddig ismeretlen képzőművészeti története feltárásának folyamatában – az alkotó jelképesen, munkássága révén hazatért szülővárosába. Baumgartner Dubravko, a Galéria-Múzeum igazgatója szerint a Hazatérés című kiállítás kettős értelemmel bír. [...] A hazatérő Bíró Ilona életét és munkásságát Pisnjak Atilla művészettörténész kutatta fel, s mint mondta, először a 21. század legkézenfekvőbb módszerével, a világhálón kutatva, majd kapcsolatba lépve és felkeresve Érden élő rokonait is. Pisnjak Atilla elemzése szerint külön említést érdemelnek azok a linósorozatok, amelyeket utazásairól, például az 1975-ös jugoszláviai (ekkor járt Lendva is) vagy az 1972-es erdélyi körútjáról készített. [...] Bíró Ilona az alsólendvai járásbíró, Bíró Lajos leánya volt, a család viszont a trianoni döntést követően Magyarországra, a Tokaj melletti Tállyára költözött...” Forrás: Rtv.slo.si: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Rádióinterjú: Mátyás király és a mutatványos

Mátyás király és a mutatványos az egyike azon mondáknak, amelyik vidékünkön talán ismeretlen. Dr. Varga József nyelvész, az MTA külső köztestületének tagjának összeállítása. A nyelvész szavakat válogatott ki a szövegből, amelyek meglátása szerint a muravidéki magyar nyelvhasználatban ritkábban használatosak...” Forrás: Rtv.slo: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Tkálecz és főműve: a Vendvidéki Köztársaság

Tkálec Vilmos megítélése elsősorban a Mura menti – szinte senki által el nem ismert – államalakulat létrehozása miatt jobbra negatív úgy a magyar, mint a szlovén oldalon. Azonban, ha mindenkinek, akkor neki is kijár a tisztesség: ismerjük meg a teljes életrajzát eme ellentmondásos muravidéki történelmi szereplőnek. Göncz László történész, az MTA külső köztestületének tagja mesél újra, egy ellentmondásos személyről...” Forrás: Rtv.slo: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Videó: Papp Árpád könyve más szemszögből mutatja be Trianont

Hogyan rajzolták meg a határvonalat az első világháború után? Dr. Papp Árpád néprajzkutató, az MTA külső köztestületének tagjának most megjelent könyve, a Délszlávok Párizsban – Egy határszakasz megrajzolásának krónikája és dokumentumai erre ad választ. A Szabadkai Városi Múzeumban megtartott könyvbemutatón a szerző korábban megjelent kétkötetes kiadványát is megismerhették az olvasók. [...] Fontos hogy a vajdasági szerzők kutassák és dolgozzák fel a történelmünket – mondja Katona Csaba, a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontja Történettudományi Intézetének tudományos munkatársa. [...] A Délszlávok Párizsban dokumentumok alapján készült. Nem a magyar, hanem a Trianon nyomán létrejövő délszláv állam törekvéseinek szemszögéből mutatja be az eseményeket. [...] Az est folyamán az Igaz történetek Mindenkeföldjéről című kétkötetes kiadványt is megismerhette az olvasó. A második világháborút visszaemlékezések alapján feldolgozó kiadványt Papp Árpád korábban szerkesztette. A most bemutatott 3 könyvhöz 14 évig gyűjtötte az adatokat a szerző. [...] Papp Árpád könyvei a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet gondozásában, a Magyar Nemzeti Tanács támogatásával jelentek meg...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk > teljes cikk 2 >](#)

Interjú: Góli Kornélia dramaturg, tanár

Góli Kornélia dramaturg, az újvidéki Művészeti Akadémia tanára, az MTA külső köztestületének tagja az idei Bodrogvári Ferenc-díj egyik kitüntetettje. Veszprém és Újvidék után visszatértél. Szabadka az igazi? [...] Egy dramaturgnak mire kell még odafigyelnie a szövegen túl? Hiszen te is ott ülsz a próbákon a rendező mellett. — Ez dramaturgonként változik. Én maximálisan megpróbálok az egészbe belekontárkodni, s ezt a szót kell használnom, hiszen a díszlettervezéshez, zeneszerzéshez nem értek, de ahhoz igen, hogy miért éppen ott csendül fel egy dal, vagy egy fotel miért nem a színpad másik oldalán található, mert ennek már van dramaturgiai jelentősége is. [...] Vajdaságban igen kevés magyar dramaturg van, pedig rajtad azt látom, hogy ez egy élvezhető és nagyon izgalmas, sokszínű munka. — Én is azt érzem, hogy népszerűsítésre szorul a szakmám...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

A Tanulj a vonaton! elnevezésű projekt

A Tanulj a vonaton! elnevezésű projektumot Butterer Kiss Márta képzőművész, tanár álmodta meg, akit 2020-ban Szerbia egyik legjobb edukátorának nyilvánítottak. Az elismerést a belgrádi Živojin Mišić Egyesület ítéli oda. Butterer Kiss Márta képzőművész ötlete az volt, hogy Újvidék és Hódság között vonattal utazzanak az újvidéki Petőfi Sándor Általános Iskola diákjai és tanárai,

miközben a vonaton tartották meg az órákat. A képzőművészet mellett magyar- és matematikaórákon is részt vehettek a diákok...”
Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Egyházat és a társadalmat érintő témák a püspöki konferencián

A családok széthullása, a genderelmélet, az egyházi vagyon visszazármaztatás, az iskolai hitoktatás... ezek néhányak azon témák közül, amelyekről szó volt a Szent Cirill és Metód Nemzetközi Püspöki Konferencia 38. plenáris ülésén, amelyet Nagybecskerekben tartottak meg. A püspökök megosztották tapasztalataikat az egyházi élet kihívásairól a pandémia idején, továbbá külön figyelmet szenteltek a családokat érintő problémákra tekintettel arra, hogy Ferenc pápa meghirdette az Amoris laetitia-családévet. A püspöki konferencia tagjai bíralták a Szerbiában mától hatályba lépő nemek közötti egyenlőségről szóló új törvényt. [...] Az iskolai hitoktatás is napirenden volt, a többi között a hitoktatók munkaviszonyának rendezése. [...] Tudjuk, hogy ők csak egy határozott időre dolgoznak, és minden évben kell újítani a szerződést, sajnos emiatt akkor nem tudnak olyan jogokkal rendelkezni, mint a többi iskolában lévő, dolgozó tanár...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Kovács Huszka Ferenc nyomdokain

Az óbecsei Than Emlékház adott otthont és lehetőséget az Ökobecse Polgári Egyesület szervezésében, a magyarországi Agrárminisztérium, a Hungarikum Bizottság, valamint a Vajdasági Magyar Értéktár — Vajdaság kincsei támogatásával a Kovács Huszka Ferenc nyomdokain című kisfilm bemutatására. [...] Kovács Huszka Ferenc katolikus plébános, botanikus, kollégiumi igazgató, kormányfőtanácsos útjait igyekezett jegyzetelve és filmre rögzítve bejárni két lelkes fiatal: Balog Edina biológia- és Surányi Roland történelemtanár...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Magyar Arany Érdemkereszt díj átadási ünnepsége Palicson

Áder János magyar köztársasági elnök nemzeti ünnepünk alkalmából a vajdasági magyarság kilenc jeles képviselőjét Magyar Arany Érdemkereszttel tüntette ki. Az elismeréseket Csallóközi Eszter, Magyarország szabadkai főkonzulátusának főkonzulja adta át Palicson, a Zvonko Bogdan Borászatban megtartott ünnepségen. Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést vett át: [...] Dr. Jeges Zoltán villamosmérnök, a belgrádi Singidunum Egyetem és a Szabadkai Műszaki Szakfőiskola nyugalmazott tanára, az MTA külső köztestületének tagja, a vajdasági magyar közösség érdekében végzett több évtizedes, áldozatos munkájáért. [...] Raffai Judit néprajzkutató, az MTA külső köztestületének tagja, az Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának egyetemi tanára a magyar kultúra ápolása, népmesekincsünk gyűjtése és népszerűsítése érdekében végzett tudományos, illetve ismeretterjesztő tevékenységéért. ...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Betiltják a műanyag zacskók forgalmazását Ukrajnában

Ukrajnában pénzbírságot szabnak ki a műanyag zacskók forgalmazásáért. A tilalom 9 hónap múlva lép érvénybe – tájékoztat a Golos.ua. A törvényjavaslat betiltja az ultrakönnyű, a 15 és 50 mikron vastagságú műanyag zacskók használatát. A korlátozások nem vonatkoznak a 15 mikronnál vékonyabb és 225x345x450 mm méretű műanyag zacskókra, amelyeket elsődlegesen hús, hal és szemcsés termékek csomagolására alkalmaznak. 2023-tól, az alternatívák piaci megjelenése után viszont ezeket is betiltják...”
Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Napirenden az új kisebbségi törvény

Május utolsó hetében Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának emberjogi, a Donyeck, Luganszk megyék, a Krími Autonóm Köztársaság, Szevasztopol város ideiglenesen megszállt területeinek deokkupációjával és reintegrációjával, a nemzeti kisebbségekkel és a nemzetiségek közötti kapcsolatokkal foglalkozó parlamenti bizottság tagjai tájékoztató körúton vettek részt, amely során más kérdések mellett az előkészületben lévő kisebbségi törvény tervezetét ismertették a nemzeti kisebbségek képviselőivel. [...] Május 31-én az Ungvári Nemzeti Egyetem rektori hivatalában egy közel háromórás konferencia keretében a kárpátaljai nemzeti közösségek (magyar, ruszin, roma, szlovák, német) civil szervezeteinek képviselői tájékoztatták a parlamenti bizottságot mindennapjaikról, illetve az őket foglalkoztató kérdésekről. A vendéglátók nevében Anatolij Poloszkov, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal elnöke és Volodimir Szmolanka, az Ungvári Nemzeti Egyetem rektora köszöntötte a résztvevőket. [...] Bár a törvénytervezet társadalmi vitája első pillantásra megfelel azoknak az elvárásoknak, amit a törvény, illetve a nemzetközi fórumok (köztük a Velencei Bizottság) elvárnak egy ilyen törvény megalkotóitól, sajnos magát a tervezetet a kárpátaljai fórum résztvevői nem látták. [...] Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség képviselőjében dr. Zubánics László elnök több dokumentumcsomagot nyújtott át a bizottság elnökének, amelyben „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” szóló tervezethez

elkészített módosítási javaslatok mellett több, a kisebbségi nyelvhasználattal kapcsolatos törvénytervezet, illetve javaslat is helyet kapott...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Kárpátalján is engedélyeznék a magyar nyelvű oktatást a felsőoktatási intézményekben

Az ukrán Legfelső Tanács oktatási és tudományi bizottsága javaslatot tesz arra, hogy a felsőoktatási intézmények különböző nyelveken taníthassák a külföldi diákokat, miközben a leendő hallgatók külső független tesztelésen esnek át. Ezt Szerhij Babak, a bizottság elnöke nyilatkozta az Ukrajna 30. Oktatás és tudomány fórumon - írja az Ukrajinszki Novini. Az ukrán egyetemeken jelenleg a külföldi hallgatókat két nyelven – angolul és ukránul – tanítják. E miatt az ország nem tudja kibővíteni az oktatási szolgáltatások határát, amelyeket a legközelebbi szomszédok kaphatnának, és nagy piacokat veszít. Arról van szó, hogy engedélyezzük a különálló külföldi csoportokban történő tanulást bármilyen nyelven: a Volinyi vagy a Lembergi egyetemek ezt megtehetik lengyelül, Kárpátalján magyarul, Csernyivciben románul, Odesszában bolgárul, Harkivban oroszul" - mondta Babak...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Videó: Nagy az érdeklődés az ingyenes jogi szaktanácsadás iránt

Már második hete lehet igényelni a KMKSZ által kezdeményezett ingyenes jogi szaktanácsadást a beregszászi Egán Ede regionális irodában. Azóta több mint 100 olyan gazda kereste fel a jogászt, aki élni kíván a törvény adta lehetőséggel, és igényelne 2 hektár termőföldet...” Forrás: Karpat.ua: [teljes cikk >](#)

Kötetbemutató: Ungvár, az én városom

A nyár második napján mutatták be Fülöp Lajos Ungvárról szóló könyvét a megyeszékhelyen. Az eseménynek a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeum udvara adott otthont. Az Ungvár–Uzhorod–Užhorod. Az én szülővárosom című kötet szerzője Fülöp Lajos helytörténész, görög katolikus presbiter, mintegy 30 év kutatómunkájának gyűjteményét szerkesztette egy köteté...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

Gyász hír: Zselicki József, költő

Életének 72. évében elhunyt Zselicki József kárpátaljai költő, pedagógus. Zselicki József 1949. február 27-én született Kisejőcön, földműves családban. Tanulmányait a helyi iskolában kezdte meg, majd Ungváron folytatta. A Kárpátaljai Ifjúság munkatársa volt 1967-től. Megalapításától beszüntetéséig tagja és elnöke volt a Forrás Ifjúsági Irodalmi Stúdióknak. A kárpátaljai magyar polgárjogi mozgalomban aktívan tevékenykedett. Alapító tagja volt a József Attila Alkotóközösségnek és a KMKSZ-nek...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)